

İHTİLAFSIZ PARA ALACAKLARI İÇİN AVRUPA İCRA İLAMI TÜZÜĞÜ*

Hatice Selin Pürselim Doğan**

Özet:

İhtilafsız Para Alacakları için Avrupa İcra İlamı Tüzüğü, 21 Nisan 2004 tarih ve 805/2004 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tüzüğü'nün 21.10.2005'de yürürlüğe girmesiyle Danimarka harici Avrupa Birliği devletlerinde uygulamaya girmiştir. Tüzüğe göre, üye bir devletten şartları haiz bir mahkeme kararı verildiği takdirde, bu karar diğer bir üye devlette de aynı şekilde geçerli olacaktır. Tüzüğün temel hedefi, eğer tahkikat usulleri belli standartlara uygunsa, bu usulden doğan haklar, Tüzük'ün Avrupa İcra İlamı olarak verildiği devlette teyit edilebilir. Söz konusu haklar, tenfiz zorunluluğu olmayan başka bir üye devlette ifa edilebilir. Tüzük sayesinde, Brüksel I Tüzüğündeki tenfiz prosedürü belirli durumlarda ortadan kaldırılmıştır. Üye devletlerin, kesinleşmiş mahkeme kararının icrasını reddetmeleri için sadece çok kısıtlı haller bulunmaktadır. Çalışmamızda, Tüzüğün uygulanma koşulları ve getirdiği faydalar üzerinde durulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği 805/2004 sayılı Tüzüğü; Avrupa İcra İlamı, İhtilafsız Para Alacakları için Avrupa İcra İlamı Tüzüğü

Abstract:

A Council Regulation creating a European Enforcement Order will apply from 21 October 2005 in all Member States except for Denmark.

* Bu çalışma Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Doktora Programı kapsamında 27 Nisan 2009 tarihinde savunulmuş ve oybirliği ile başarılı bulunmuş olan Avrupa Birliği Tüzükleri Çerçevesinde Avrupa İcra Hukuku isimli doktora tezinin sadece bir bölümünün genel bir özetinden oluşmaktadır.

** Dr., Marmara Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Devletler Özel Hukuku Anabilim Dalı.

According to the EC Regulation on European Enforcement Order ("EEO") a judgment of a court of a Member State can be certified as a European Enforcement Order in the Member State of origin. The basic idea of this regulation is that if investigatory proceedings correspond with a certain standard, the claim arising from the proceedings can be confirmed in the state where it was issued as a European enforcement order. Such a claim can be executed in another member state without the necessity of exequatur, i.e. recognition proceedings. The exequatur procedure from the Brussels I Regulation is abolished in certain cases. In the Member State of enforcement there are only very limited possibilities of refusal of enforcement of a certified judgment. This paper aims to explain the implementation and the advantages of the European Enforcement Order in the European Union.

Keywords: Regulation (EC) No 805/2004; European Enforcement Order; European Enforcement Order for uncontested claims

Giriş

Avrupa Birliği Komisyonu, 21 Nisan 2004 tarihinde 805/2004 numaralı İhtilafsız Para Alacakları için Avrupa İcra İlamı Tüzüğü 'nü (Verordnung (EG) Nr. 805/2004 zur Einführung eines Europäischen Vollstreckungstitels für unbestrittene Forderungen vom 21. April 2004) uygulamaya koymuştur. Avrupa Birliği Hukuku, bu sayede yeni bir kavrama ("Avrupa İcra İlamı") sahip olmuş (Staudinger, 2006:14); İhtilafsız Para Alacakları için Avrupa İcra İlamı sayesinde, sınırlar ötesi olan ama Avrupa Birliği'nin sınırları içinde kalan ilamın icrası, hızlandırılmış ve basitleştirilmiştir. Tüzüğün amacı, kararların, mahkeme içi sulhlerin, resmi belgelerin Avrupa Birliği'ne üye devletlerde serbest dolaşımının sağlanması; icranın uygulanacağı üye devlette tanıma ve tenfizden önce ara yargılama yapılmasına gerek kalmadan (Rauscher/Pabst, 2006: 1452) uygulamaya geçilmesidir.

Avrupa Birliğine üye devletler arasında tanıma ve tenfiz davalarının kaldırılması ilk kez 805/2004 numaralı Tüzük ile yapılan bir düzenleme değildir; kısıtlı bir uygulama alanı olsa da 2201/2003 numaralı Aile Hukukuna İlişkin Konularda Yargı Yetkisi ile Tanıma ve Tenfize İlişkin Tüzük madde 41 ile bu uygulamaya geçilmiştir¹. 805/2004 numaralı Tüzük

¹ 2201/2003 numaralı Aile Hukukuna İlişkin Konularda Yargı Yetkisi ile Tanıma ve Tenfize İlişkin Tüzük madde 41'e göre, çocuğun ebeveynlerinden bir tanesi ile ilgili görüşme hakkına dair verilmiş mahkeme kararları belirli şartlar altında Avrupa Birliği'ne üye tüm ülkelerde doğrudan tanınır ve tenfiz edilir.

ile ihtilafsız para alacakları için “Avrupa İcra İlamı” hazırlanmış; üye devletlerdeki mahkeme kararlarının, mahkeme içi sulh ve resmi belgelere dair asgari hükümlerin saptanması ile serbestçe dolaşımın sağlanması, icranın uygulanacağı üye devletlerde tanıma ve tenfizden önce ara yargılama talep etmek zorunda kalmaksızın mümkün kılınmıştır (md. 1). Tüzük, noter uygulamaları için de geçerli olmaktadır (Schütze, 2005: 243; Kropholler, 2005: 560; Stadler, 2004: 801; Stein, IPRax 2004: 181; Stein, EuZW 2004: 679; Wagner, R., 2002: 75; Rauscher, 2004: 286; Rellermeyer, 2005: 389).

I. Tüzük’ün Konusu

Tüzük hukuki ve ticari konularda² uygulanma alanı bulmaktadır (md. 2); vergi ve gümrük işlemlerine dair hallerde, devletin sorumluluğunda egemenlik haklarının kullanıldığı işlemlerde veya kaçınmalar gibi idare hukuku meselelerinde ise uygulanmamaktadır. Gerçek kişilerin statüsü, hak ve fiil ehliyeti ile gerçek kişilerin kanuni vekilleri, evlilik mal rejimleri, ölüme bağlı tasarruflar ile ilgili düzenlemeler dâhil olmak üzere Miras Hukuku, iflaslar, mahkeme dışı sulhler ve benzeri davalar, sosyal güvenlik, hakem mahkemesine dair uygulamalarda Tüzük uygulama alanı bulmayacaktır (Coester-Waltjen, 2006: 49).

Tüzük’te “üye devletler” kavramı ile kastedilen, Danimarka hariç olmak üzere tüm üye devletlerdir.

Tüzük, mahkeme kararı Tüzük’ün uygulama alanı içerisinde ilan edilmişse, sulh bölgesel olarak orada akdedilmişse veya resmi belge orada düzenlenmiş ise, uygulanacaktır. Tüzük uygulamasında, tarafların uyruğuna veya yerleşim yerine bakılmamakta (Rauscher/Pabst, 2006: 1456 dipnot 19’da anılan Gebauer/Wiedmann/Klippstein Kapital 31 Rn 3 ff); üçüncü ülkelerde hazırlanan icra ilamları Avrupa İcra İlamı olarak onaylanmamaktadır.

Tüzük madde 4’te, Anglosakson geleneklerine uygun olarak, çeşitli kavramların tanımları belirtilmektedir (Rauscher/Pabst, 2006: 1469). Bu hali ile Tüzük madde 4 I, 44/2001 numaralı Tüzük’ün 32. maddesinde

² Bu kavramların tanımlanması için, özellikle Tüzük’ün uygulanması için önemli yer arzedan egemenlik muamelelerindeki uygulama sınırını belirleyen 44/2001 numaralı Tüzük’te yer alan aynı hukuki terimlerin kullanılma alanlarına bakılması gerekmektedir.

bulunan ve Avrupa Adalet Divanının içtihatları ile içini doldurduğu kavramların tanımlarını tekrar etmektedir³:

Tüzükte kullanılan "karar" kavramı ile, herhangi bir üye ülkedeki mahkeme tarafından verilen, masraf konusunda bir mahkeme görevlisi tarafından verilen de dahil olmak üzere tanımlamalara bakılmaksızın verilen hükümler, ödeme emirleri veya icra kararları kastedilmektedir. İcra ilamı olarak nitelendirilen bir belge de bu değerle ele alınacaktır; mahkeme, görevi icabı taraflar arasındaki ihtilaflar hakkında karar çıkaran her yargı organıdır⁴.

Tüzük'te kullanılan "alacak" kavramı, belirli bir meblağın ödenmesine ilişkin, vadesi gelmiş veya vadesi belirli olan mahkeme kararında, mahkeme içi sulhte veya resmi belgede beyan edilmiş para alacağını kapsamaktadır.

³ EuGH Rs 125/79 Denilauler/Couchet Freres 21.05.1980; 1553, Rn 8. Anılan kararda Alman Denilauler firması ile Fransız Freres firması arasında bir uyumsuzluk söz konusudur. İhtilafın konusunu sözleşmeden doğan bir borç oluşturmaktadır. Fransız firması, sözleşmeden doğan para borcu nedeniyle Fransa'da Alman firmasına karşı dava açmış ve görülen dava Alman firma aleyhine sonuçlanmıştır. Karara göre, Alman firmanın bankadaki hesabı üzerine geçici tedbir kararı konulmuştur. Fransız firma, bu kararı Almanya'da tenfiz etmiştir. Ancak bu tenfiz kararı üzerine, Alman firma md. 36 uyarınca tenfiz kararına itiraz etmiştir; zira Fransa mahkemesinde görülen dava sırasında Alman firmam dinlenmemiş, kendini savunmasına imkan tanınmamıştır. İtiraz üzerine Alman mahkemesi, Avrupa Adalet Divanı'nın görüşünü almak üzere davayı Divan'a taşımıştır. Divan, savunma hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir. Buna göre, davalının savunması dinlenilmeden, davalıya usulüne uygun tebligat yapmadan verilmiş olan kararlar tenfiz edilemeyecektir.

⁴ EuGH Rs C-414/92 Solo Kleinmotoren GmbH/Emilio Boch 02.06.1994; I-2247; Rn 17. Uyumsuzluk konusu olayda, Alman tarım makinaları üreticisi bir firmanın İtalya'daki dağıtıcısı olan firma, Alman firmaya karşı Milano'da dava açmıştır. Açılan bu dava, mahkeme içi sulh ile karara bağlanmıştır. Ancak İtalyan firma, Alman tarım makinaları üreticisi firmaya karşı tekrar dava açmıştır; bu dava Bologna'da görülmüştür. Bologna mahkemesinden verilen kararı Almanya'da tenfiz etmek isteyen İtalyan şirketi, Alman makine üreticisinin itirazı ile karşılaşmıştır. Alman makine üreticisinin itirazının dayanağı şu şekilde açıklanabilir: Bologna mahkemesinden alınan ilam daha önce Milano mahkemesinden verilmiş olan ve mahkeme içi sulhe aykırılık teşkil etmektedir; bu nedenle Alman makine üreticisi, Brüksel Konvansiyonu madde 27 III uyarınca tenfizin mümkün olamayacağını iddia etmektedir. Avrupa Adalet Divanı, mahkeme içi sulhlerin madde 25 anlamında karar sayılamayacağından bahisle, Konvansiyon madde 27 III'ün uygulanamayacağını; taraflar arasında davayı sona erdirse dahi mahkeme içi sulhlerin karar kavramına dâhil edilmediğini belirtmektedir.

Mukabil eda karşılığında kademe kademe bir parasal edimin ödenmesi hakkındaki ilamlar, ihtilafsız haciz hakları, teslim hakları, netice itibariyle aynı eda hakları bu tüzük kapsamına girmemektedir. Burada, madde 4 fıkra II'de tarif edildiği gibi, sınırsız bir ödeme ilamı söz konusu değildir; çünkü bir mukabil eda gerçekleştirilmelidir (Wagner,R., 2005: 189; Rauscher/Pabst, 2006: 1471). Tüzük alacağın miktarına ilişkin bir alt veya üst sınır öngörmemektedir, belirli bir para alacağı olması yeterlidir (Gerling, 2006: 1471).

Tüzük madde 4 III a genel olarak resmi belge kavramını tanımlamaktadır⁵. Tüzükte kullanılan "resmi belge" kavramı, resmi belge şeklinde hazırlanmış veya tescil edilmiş yazılı belgeleri kapsamaktadır. Belgenin içeriği olmalı ve altında imza bulunmalıdır; resmi bir makam tarafından veya başlangıç üye devletteki yetkili merci tarafından hazırlanmış olmalıdır (md. 4 III a) veya bir idari makam tarafından hazırlanmış veya onun belgelediği nafaka sözleşmesi veya nafaka yükümlülüğü şeklinde olmalıdır (md. 4 III b)⁶.

Başlangıç üye devlet kavramı, mahkeme kararının verildiği, mahkeme içi sulhun onaylandığı veya buna karar verildiği veya resmi belgenin hazırlandığı ve bu belgelerin Avrupa İcra İlamı olarak onaylandığı devleti ifade etmektedir (md. 4 IV). İlamın başlangıç üye ülkesi, kararın verildiği; sulhun onaylandığı ya da resmi belgenin düzenlendiği ülkedir. İlamın icra edilebilir hale geleceği her üye ülke icra üye ülkesi olabilir; icranın uygulandığı devlet, Avrupa İcra İlamı olarak onaylanmış kararın, mahkeme içi sulhun veya resmi evrakın icrasının yapılacağı üye devlettir (md. 4 V). Başlangıç mahkemesi, madde 3 I a/b/c'nin öngördüğü şartların dava sırasında yerine getirileceği mahkemedir (md. 4 VI). Başlangıç mahkemesi, Tüzük madde 3 fıkra I a'dan c'ye kadar öngörülen koşulların yerine getirildiği tarihte davaya bakan mahkemedir; alacak gecikmeden dolayı başından itibaren ihtilafsız hale gelirse (Tüzük madde 3 I b), o halde genellikle söz konusu olan ilk derece mahkemesidir (Rauscher/Pabst, 2006: 1476). Bu hüküm, Tüzük madde 3 II'de düzenlenen bir durum söz konusu

⁵ Resmi belge için genel bir tanım içermeyen Brüksel Konvansiyonunun ve 44/2001 numaralı Tüzük'ün aksine Avrupa Adalet Divanı öngörülen kriterler Tüzük madde 4 fıkra 3 a'ya devralınmıştır.

⁶ EuGH Rs C 260/97 Unibank A/S/ Christensen 17.06.1999; I-3724; Rn 15. Avrupa Adalet Divanı'nın Unibank A/S/ Christensen kararında, resmi belgenin tanımı belirlenmiştir. Buna göre, düzenlendiği ülkenin yetkili kurumları uyarınca resmi belge olarak hazırlanmamış belgeler, Brüksel Konvansiyonu madde 50 anlamında da resmi belge sayılamayacaktır. Bir belgenin resmi sayılabilmesi için, düzenlendiği ülkenin resmi belge kriterlerini tam olarak taşıması gerekmektedir.

ise ve borçlu kanuni itiraz yolu olarak başvurulana mercide gecikmişse de geçerli olmaktadır.

II. İhtilafsız Alacağın Tanımı

İhtilafsız Alacağın tanımı Tüzük madde 3'te yapılmaktadır. Para alacağı, şayet resmi bir belgede kabul edilmiş ise, ihtilafsız sayılmaktadır. Resmi belge kavramı Tüzük'ün 4. maddesi III. fıkrasında genel olarak tanımlanmıştır. Özellikle yetkili merci tarafından hazırlanmış nafaka ilamları bu gruba dâhil olmaktadır (Pletsch, 2005: 180). İcra edilecek olan alacak – tutarı bakımından da – somut bir şekilde belgede görülmelidir.

Mahkeme ilamı, sadece, temel teşkil eden para alacağının ihtilafsız kalmış olması durumunda bir Avrupa İcra İlamı olarak onaylanabilir.

Borçlunun pasif kaldığı davalar (gıyabi kararlar, icra kararları) (Rauscher/Pabst, 2006: 1463)⁷ problemleri bir durum arz etmektedir; çünkü borçlunun bu hususa ilişkin pozitif bir ifadesi bulunmadığından dolayı borçlunun davranışından sadece dolaylı olarak borçlunun alacağına karşı itiraz etmediği sonucuna varılmaktadır. Burada, borçlunun önceden davanın açılmış olduğu hususunda bilgilendirilmiş olduğundan ve borçluya en azından etkin bir savunma olanağına sahip olacak şekilde usule cevap verecek yeterli zamanın tanınmış olduğundan emin olunması gerekmektedir (Hess, B., 2002: 2417). Tüzük madde 3 I b'de, borçlunun dava esnasında itiraz etmemesine dair durum düzenlenmiştir. Borçlu dava sürecinde hiçbir tarihte alacağına karşı itiraz etmezse, para alacağı ihtilafsız sayılmaktadır (Mankowski, 2004: 587). Bu başlık altında değerlendirilen başka bir hal, ödeme sıkıntısına dayalı itiraz halidir. Borçlunun, ödeme sıkıntısına bağlı olarak alacağı ödeyemediği ve bu nedenle alacağın ertelenmesine veya taksitlere bağlanmasına karar verilmesini talep ettiği yönündeki savunma ifadesi de bir itiraz için yeterlidir (Rellermeyer, 2005: 389). Taslağın asıl lafzına göre bu dava ihtilafsız para alacağı konusuna dahil olmaktadır. Başka bir imkan, borçlunun dava sürecinde alacağına itiraz etmesi (davada itiraz) zorunluluğudur. Borçlu, alacağına karşı -hangi şekilde olursa olsun- davanın mahkemede ikame edilmesinden önce veya mahkeme dışı yazışma yoluyla itiraz ederse, borçlunun bu itirazı dikkate alınmamaktadır (Rellermeyer, 2005: 389).

Yukarıda da belirttiğimiz üzere, Tüzük, ihtilafsız para alacaklarına dair mahkeme içi sulh, resmi belgeler ve mahkeme kararları için geçerlidir (md. 3). Borçlu, yargılamada kati bir şekilde tanıma vasıtasıyla veya

⁷ Rauscher/Pabst, bunu İhtilafsızlık için Yorumlama Dayanağı Olarak Pasiflik (Passivitaet als Interpretationsgrundlage für Nichtbestreiten) olarak nitelendirmiştir.

mahkemenin onaylanması yoluyla veya mahkemeden önce sulhuna karar verilmiş aşamada alacağı kabul ettiyse (md. 3 I a); borçlu yargılamada başlangıç üye devletin hukukunda yer alan dava ile ilgili hükümlere göre hiçbir zaman itiraz etmemiş ise (md. 3 I b); borçlu duruşmadayken alacağın henüz ortaya çıkmamış olması veya bununla beraber savunulmamış olması, önceden yargılamada alacağı itiraz edildikten sonra, şayet böyle bir tutum başlangıç üye devletin hukukunda zımnî rıza gösterme olarak anlaşılıyorsa veya alacaklı tarafından iddia edilmiş hayat olayı olarak görülebiliyorsa (md. 3 I c); borçlunun alacağı resmi bir belgede açıkça kabul etmiş olması halinde (md. 3 I d) para alacağı ihtilafsız olarak değerlendirilir.

Tüzük, Avrupa İcra İlamı olarak onaylanmış kararların, mahkeme içi sulh veya resmi belgelerin iptalinde uygulama alanı bulmaktadır (md. 3 II). Tüzük madde 3 II, belirli koşullar altında, kanuni itiraz yolları hakkındaki kararları da ihtilafsız para alacaklarına dair mahkeme ilamı kavramına dahil etmektedir. Esasen kanuni itiraz yolları hakkındaki kararlar Tüzük'ün uygulama alanından tamamen çıkartılmış olmalıdır (Rauscher/Pabst, 2006:1466); fakat bunun yapılması halinde borçluya kolay yoldan Tüzük'ün uygulama alanından çıkma fırsatı sunulmuş olmasından endişe duyulmuştur. Kanuni itiraz yollarına başvurularak itiraz edilmiş olan ilamlar, nihai metin uyarınca, borçlunun sadece kanuni itiraz yoluna başvurması ve ondan sonra yeniden ve halen daha pasif davranması yönünde Tüzük'ten çıkarılmayacaktır.

III. Avrupa İcra İlamı Olarak Onaylanmanın Şartları

Başlangıç devletin mahkemesi, ilamın Avrupa İcra İlamı niteliğine sahip olduğuna dair bir onay vermektedir. Bu şartın dışında, ilamın 44/2001 numaralı Tüzük'te düzenlenmiş yetki ile ilgili kurallara uygun olması gerekmektedir (Coester-Waltjen, 2006: 47)⁸. Avrupa Birliği'ne üye devletlerin mahkemeleri, eğer davayı başlatan tebliğ ile veya buna eş değerdeki yazılı belge ve aynı zamanda alıcı için belirli asgari talepleri de içeriyorsa, bu ilama sadece Avrupa İcra İlamı olarak onay vermekle yükümlüdürler (Coester-Waltjen, 2006: 48). Bulunması gereken bu şart, 805/2004 numaralı Tüzük'te mevcuttur; ancak Tüzük'te tebliğ ve talimatlara dair normlara yer verilmemiştir. Bu düzenlemelerin şekli, üye devletlerin takdirine bırakılmıştır (Coester-Waltjen, 2006: 48; Wagner, R., 2005: 189, 196). İlam'ın, 44/2001 numaralı Tüzük madde 22'de ve madde 6 I b'da düzenlenen yetki şartını da taşıması asgari şart olarak görülmektedir.

⁸ Özellikle 805/2004 numaralı Tüzük'te de yer verilmiş olan Tüketici Mahkemesi ile ilgili yetki düzenlemelerine dikkat edilmesi gerekmektedir.

Avrupa Birliği'ne üye devletlerin birinden verilmiş mahkeme kararı, misal olarak Almanya'dan verilen mahkeme kararı Polonya Medeni Yargılama Kanunu madde 1153 uyarınca otomatik olarak Polonya icra ilamı olarak kabul edilecektir (Taborowski, 2007: 253). İlam, şartları haiz ise, tenfiz davası açılarak ilamın tenfiz edilmesine gerek kalmayacaktır. Belirli bir alanda kullanılan ulusal nitelikli ilam, otomatik olarak Avrupa çapında icra edilebilirlik kabiliyetini taşımaktadır (Coester-Waltjen, 2006: 47; Wagner, R., 2005: 189; Rellermeyer, 2005: 390-391; Wagner, R., NJW 2005: 1157).

Tüzük madde 6'ya göre, başlangıç devletteki ihtilafsız para alacağından doğan karar her zaman dilekçe yoluyla başlangıç devletin mahkemesinde Avrupa İcra İlamı olarak tanımlanır. Avrupa İcra İlamı olarak onaylama talep üzerine yapılmaktadır; talep bir süreye bağlanmamıştır. Alacaklı ancak başka bir üye ülkede icra edilebilir olan bir ilama ihtiyaç duyduğunda ilamı bir Avrupa İcra İlamı olarak onaylattırmakta serbesttir; şayet itirazsızlık durumu söz konusu ise, daha karar çıkartılmadan (dava ile birlikte) talepte bulunulabilir (Rauscher/Pabst, 2006: 1485).

Avrupa icra ilamı olarak onaylama için sahip olunması gereken nitelikler mevcuttur: Öncelikle, ilamın üye başlangıç devletinde icra edilebilir nitelikte olması gerekmektedir (md. 6 I a). Öncelikle, Mahkeme tarafından bir hüküm verilmiş olmalıdır. Kararın dışarı karşı etki kazandığı tarihi, *lex fori* belirlemektedir (Rauscher, 2004: 286-288). Onaylanacak olan karar başlangıç ülkede icra edilebilir olmalıdır. Kararın kesinleşmesi bir şart değildir; geçici icra edilebilirlik yeterlidir. İcra edilebilirliğin ne zaman söz konusu olduğunu ise, başlangıç üye ülkenin hukuku yani *lex fori* belirler (Hüßtege, 2004: 371, 376; Rauscher/Pabst, 2006: 1486).

Onaylama usulünde, 44/2001 numaralı Tüzük madde 1'in ilk fıkrasına göre, tanıma davalarında da dikkate alınması gereken münhasır yetkiye ve sigorta meselelerinde (44/2001 numaralı Tüzük Bölüm II/3) yetkiye uyulup uyulmadığı kontrol edilmektedir (Rauscher/Pabst, 2006: 1487).

Tüzük Bölüm III'de düzenlenen asgari standartlar, Tüzük madde 3'de onaylama usullerinde aktif olarak ihtilafsız para alacakları ile borçlunun salt pasifliği arasında yapılan ayrıma bağlı olarak kontrol edilmelidir. Bu standartların korunması, sadece borçlu pasif davranmış ise ve bu nedenle borçlunun bu dava hakkında vereceği bilgiler belirleyici ise, önem taşımaktadır (Rauscher/Pabst, 2006: 1490). Tüzük madde 6 I c'nin amacı, bir tanıma ve tenfiz davasında tebligatın yapıp yapılmadığı sonradan kontrol edilmeden, borçlunun savunma haklarının sağlanmasıdır (Rauscher/Pabst, 2006: 1490).

Kararın verildiği devlet aynı zamanda borçlunun yerleşim yerinin olduğu devlet ise, para alacağı ihtilafsız olarak madde 3 I b veya c anlamında olmalıdır; yapılan sözleşmede amaca uygun olarak tüketicinin mesleki veya ticari faaliyeti sözleşmeye mahsup edilemez; borçlu tüketici olmalıdır (md. 6 I d).

Avrupa İcra İlamı olarak onaylanmış ilamın, icra kabiliyetini yitirmesi veya icra ilamının kabiliyetinin durdurulması veyahut sınırlandırılması söz konusu olabilir. Böyle bir durum var ise, başlangıç devletine her zaman dilekçe ile (sözleşme ek IV'de bahsedilen matbu form) başvurularak, icranın yerine getirilmeyeceği veya icranın sınırlanmış olduğu belirlenecektir (md. 6 II). Bu düzenleme, borçluya, Avrupa İcra İlamı'ndan daha geniş kapsamlı onaylamalara karşı koruma sağlamaktadır (md. 6 II) (Rauscher/Pabst, 2006: 1494 ve orada dipnot 36'da anılan Gebauer/Wiedmann/Klippstein Kapital 31 Rn 49)⁹. Tüzük madde 6 fıkra I'de düzenlenen onaylama ile hazırlanan belge için belirli bir zaman sınırlaması yoktur; her zaman yapılabilecek olan talep üzerine verilir. Bu şekilde bir sınırlamanın olmaması, Tüzük'ün uygulamadaki etkinliğini de kanımızca arttıracaktır. Talepte bulunma hakkı borçluya aittir. Borçlu dilekçesini, başlangıç mahkemesine sunulmalıdır; karar için yetkileri münferit üye ülkeler de düzenlemektedir (Rauscher/Pabst, 2006: 1494).

Madde 6 I'e göre Avrupa İcra İlamı olarak geçerli sayılan ilamın iptaline Ek 5'teki matbu formun dilekçe şeklinde verilmesi ile ikame karar düzenlenecektir, meğer ki bu karar başlangıç devlette icra edilebilsin. Bu halde Tüzük madde 12 II uygulanmaz. Burada bir Avrupa İcra İlamı olarak onaylanmış ve yasal yollarla itiraz edilmiş bir karar hazır bulunmalıdır; ancak belirsiz görünen, hükmün sadece, ilk karar, bu (ilk) karara yasal yollarla itiraz edildiği tarihte zaten bir Avrupa İcra İlamı olarak onaylanmış olduğunda mı geçerli olduğudur (Rauscher/Pabst, 2006: 1495). Tüzük madde 6 düzenlemesine göre, madde 12 II mahfuz kalmaktadır; buna göre kanun yoluna müracaatta da (Rechtsmittelverfahren) asgari standartlar korunmalıdır; bu ihtirazi kayıt, itiraz edilen kararın daha önce Avrupa icra ilamı olarak onaylanmış olması halinde de geçerli olduğunu açıkça ortaya koymaktadır (Rauscher/Pabst, 2006: 1496). İkame onay (Ersatzbestätigung), süreye tabi olmayan başvuru üzerine verilmektedir.

⁹ Tüzük madde 11'e göre onay, sadece başlangıç üye ülkedeki icra edilebilirlik çerçevesinde etkilidir. Bu icra edilebilirlik, misal olarak bir teminata karşılık bir icranın ertelenmesi veya icra emrinin verilmesi nedeniyle değişirse, bu durum onayda görülemez.

Tüzük madde 7 uyarınca, hüküm, mahkeme masrafları için faiz varsa bunlar dâhil olmak üzere, Tüzük uygulama alanına giren mahkeme masrafları konusundaki kararları da kapsamaktadır ve bunlar da Avrupa icra ilamı olarak onaylanabilir. Rauscher/Pabst ve bizim de katıldığımız görüşe göre, mahkeme masrafları konusundaki kararların sadece Tüzük'ün uygulama alanına giren esas konusundaki bir kararla bağlantılı olarak onaylanamayacağını söylenebilir (Karşılaştırınız, Wagner, R., 2005: 189-196). Esasa dair kararın da Avrupa icra ilamı olarak onaylanabilmesi gerekli değildir; özellikle davanın reddini içeren mahkeme masrafları konusundaki kararlar ve bir para talebi içermeyen ve bu nedenle onaylanamayan esas konusundaki kararlar tasdik edilebilir (Rauscher/Pabst, 2006: 1498). Ancak kararda yazılı masrafların tutarının belirtilmiş olması şart olarak aranmaktadır (md. 7). Tüzük madde 7'ye göre, sadece ilgili usul hukuku uyarınca esas konusundaki kararda Tüzük madde 4 II 'ye göre "belirli bir para tutarı" ile belirtilmiş olan masraf konusundaki kararlar onaylanabilir (Gerling, 2006: 1472).

Borçlu, masraf tutarına ve mahkeme masraflarıyla yükümlü olduğuna karşı itiraz etmiş ise, ana alacağın ihtilafsız olup olmadığına bakılmaksızın mahkeme masrafları konusundaki kararın onaylanması mümkün değildir; borçlunun ana alacağı kabul edip muhakeme masraflarını kabul etmemesi halinde böyle bir durum mevcuttur (Wagner, R., 2005: 189-196; Rauscher/Pabst, 2006: 1499). Borçlunun sadece masrafların yüksek olmasına karşı itiraz etmesi halinde, mahkeme masraflarının kimin tarafından karşılanacağı kanunda yazılı olduğundan ve dolayısıyla lege fori inkar edilemeyeceğinden dolayı, nasıl hareket edileceği problemi doğabilir; lege fori'ye göre masraf tutarının kabul edilmemesinin usulüne uygun olarak ileri sürülmesi çözüm için yeterli olacaktır (Rauscher/Pabst, 2006: 1499; Wagner, R., 2005: 189-196; Hök, 2005: 1099-1102)¹⁰.

İlamın kısmi olarak Avrupa İcra İlamı şeklinde onaylanması mümkündür. Tüzük'ün gerektirdiği şartlar, verilmiş olan mahkeme ilamında sadece kısmi olarak mevcutsa, bu durumda ilamın Avrupa İcra İlamı şeklinde onaylanması sadece şartların bulunduğu kısmı kapsamaktadır (md. 8). Bu sayede, özellikle münferit belirlenmiş haklar için onay şartları eksik olmasından dolayı bir ilamın onaylanmasının topyekün yapılamaması engellenmiş olmaktadır. Müracaat sınırsız olarak yapılmış ise ve taleplerin bir kısmı için onay verilememesi halinde onayı veren mahkeme bir bölünme/kısmi kabul öngörebilir (Rauscher/Pabst, 2006: 1499). Bilhassa

¹⁰ Yazar, masraf sonucu kanunda zorunlu olarak belirlenmiş ise karşı tarafa masrafların yüklenmesi müracaatını red olarak kabul etmemektedir.

mahkeme masrafları konusundaki kararlar ayrı ayrı onaylanabilir (madde 7). Konu açısından tüzüğün uygulama alanına girmeyen bir esasla ilgili alacaklar konusunda verilen kararlar bir Avrupa icra ilamı olarak kısmen onaylanmaya müsaittir; misal olarak boşanma ile ilgili bir davadaki nafaka alacakları buna örnek gösterilebilir (Rauscher/Pabst, 2006: 1501).

IV. Avrupa İcra İlamı Olarak Onaylama

Başlangıç üye devletinde (Ursprungsstaat) Avrupa İcra İlamı olarak onaylanmış mahkeme kararı, diğer üye devletlerde tenfiz davasına ihtiyaç kalmaksızın tanınacak ve bu onay iptal edilmeksizin icra edilecektir (Tarzia, 1996: 223; Schütze, 2005: 243). Yabancı ülke kararlarının tenfizinden önceki tüm geleneksel usul işlemleri [ki bunlara itirazi nitelikteki (inzident) tanıma incelemesi veya 44/2001 numaralı Tüzük ile uygulanan belirli asgari ön şartların itirazi incelemesi dahildir] bu düzenleme ile ortadan kaldırılmıştır (Rauscher/Pabst, 2006: 1477). Avrupa icra ilamı yurt içinde verilen bir icra ilamına her yönden eşittir. İcranın yapılacağı üye ülkede, kararın herhangi bir şekilde incelenmesi engellenmektedir (md. 5). İcra edilebilirlik, başlangıç üye ülkedeki onay işlemine tabidir. Bir ilamın icra edilebilirliği konusundaki gerekli ön şartların incelenmesi tamamen başlangıç üye ülkedeki mahkemelere aittir; bu husustaki tüm itirazlar başlangıç üye ülkesindeki mahkeme huzurunda yapılmalıdır (ABl. C 203 E vom 27.8.2002: 86). 805/2004 numaralı Tüzük, 44/2001 numaralı Tüzük'ün tenfiz sistemiyle karşılaştırıldığında, borçlunun, kararın icra edileceği üye ülkesinde bilhassa eksik veya zamanında yapılmayan bir tebligat nedeniyle başvuru imkânını kaybettiği; aynı zamanda kamu düzeninin korumasından da yararlanamadığı görülmektedir (Rauscher/Pabst, 2006: 1478). Tüzüğün sadece icra amaçları için kabulü düzenlediği, icra işlemi dışındaki onayları kapsamadığı görüşü kısmen mevcuttur; bu husus 44/2001 numaralı Tüzük 33 ve devamı maddelere dayandırılmaktadır (Coester-Waltjen, 2003: 183-197; Rauscher/Pabst, 2006: 1478).

İlamın icra edileceği üye ülkede bir kamu düzeni incelemesi yapılamayacaktır (Wagner,R., 2002: 75, 90; Stadler, 2004: 2; karşı görüş için bkz., Stein, 2004: 181). Kamu düzenine yönelik ihtirazi kayıt, uygulamada nadiren bir önem arzetsede de, özellikle hukuk devleti ihlalleri bakımından işlem yapılması gereken istisnai ve münferit hallerde büyük önem taşımaktadır (Stadler, 2004: 2, 8; Stadler, (RIW) 2004: 801, 803; Rauscher/Pabst, 2006: 1480). Avrupa Adalet Divanı'nda 2000 yılında görülen bu konudaki en önemli davalardan biri, Krombach/Bamberski

davasıdır (Stolz, 2002: 541)¹¹. Davanın konusunu, Alman hekimin (davalı Krombach), Fransız vatandaşı bir kız çocuğuna yaptığı iğne ve kız çocuğunun bu iğne yüzünden hayatını kaybetmesi oluşturmaktadır. Kızın babası Bamberski, Alman hekim aleyhine dava açmış ve Fransız ceza mahkemesi huzurunda kızını öldürmekten yargılanan Krombach'tan manevi tazminat talep etmiştir. Duruşmada hazır bulunmayan Krombach, avukat yoluyla temsil edilmiştir. Fransız Usul Kanunu uyarınca, savunma avukatı dinlenilmeden karara varılmış ve Krombach'ın manevi tazminat ödemesine hükmedilmiştir. Paris mahkemesinin (Cour d'assises Paris) 13.03.1995 tarihli kararının Almanya'da tenfiz edilmek istenmesi üzerine büyük bir problem ortaya çıkmıştır: Alman mahkemesi, Fransız ceza mahkemesinin Krombach aleyhine 350 000 Fransız Frangı tazminat cezası ödemesini ve 15 yıl cezaevinde kalmasına hükmettiğini, ancak Paris'te görülen bu davada Alman hekim ve avukatının hiçbir şekilde davaya dâhil olmadığı, kararın gıyapta alınmış olduğunu, bu konuda Brüksel Konvansiyonu 1 numaralı Protokolün 2. maddesine atıf yaparak belirtmiş; kamu düzeni ihlalinin oluşup oluşmadığı gerekçesi ile Avrupa Adalet Divanı'na başvurmuştur. Burada mesele kamu düzeninin hangi hukuka göre belirleneceğidir. Avrupa Adalet Divanı'nın kararına göre, ulusal mahkemeler bu alanda insiyatif sahibidir ve kamu düzenine dair ulusal hükümlerini uygulamakla beraber, bu uygulamaların sınırı Avrupa Adalet Divanı tarafından belirlenecektir: Divan, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ile koruma altına alınan adil yargılanma hakkının, tenfiz ve tanımanın amacından daha üstün olduğunu; bir tarafından savunması dinlenilmeden verilmiş olan hükmün, kamu düzeninin ihlal edeceğini ve tenfizin reddedilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

44/2001 numaralı Tüzük'e dayanarak ilamın tenfiz edileceği üye ülke, 44/2001 numaralı Tüzük madde 34'de yazılı kamu düzeni ihtirazi kaydı ile hareket edebilir; tanıma ve tenfizi reddedebilir. Bu halde, 805/2004 numaralı Tüzük uyarınca, ilamın icra edileceği üye ülke Avrupa Adalet Divanında görülen yukarıda ele aldığımız Krombach/Bamberski kararını da doğrudan tenfiz etmek zorunda kalacaktı; ulusal yargılama hukukuna göre yıllarca sürecek hapis cezasına maruz kalma riskine girmeden, borçlu tarafından Tüzük'ün öngördüğü hukuk savunması yapılamamasına rağmen bu durumun doğuracağı ifade bu şekilde değerlendirilmektedir (Rauscher/Pabst, 2006: 1481). Ancak Fransız mahkemesi'nden verilmiş olan karar, ulusal yargılama hukukuna göre doğru olduğundan, Fransız mahkemeleri önünde (başlangıç üye ülkesi) müracaat yolları bir sonuç

¹¹ EuGH Rs. C-7/98 Krombach/Bamberski, 28.3.2000, I-1935, Rn. 12, 13, 14, 15, 35.

getirmeyecekti. Bunun yanı sıra yapılacak tenfiz, yeni bir “temel haklara müdahale” olacak; Avrupa’da henüz bir yeknesak hukuk ortamı mevcut olmadığından, tenfiz, ulusal hukukta olduğundan farklı olarak sadece temel haklara müdahalenin devamı anlamına gelmeyecekti (Rauscher/Pabst, 2006: 1481, 1482)¹². Böylece Topluluk Hukukunda tespit edilmiş olan temel hakları ihlal etmenin sorumluluğu münferit üye ülkelerdedir (Kohler, 2004: 63, 77), ancak kamu düzeni incelemesinden mahrum kalan bu ülkeler, bu sorumluluğu yerine getiremeyeceklerdir (Rauscher/Pabst, 2006: 1482)¹³.

Avrupa İcra İlamı olarak onaylamanın iptali veyahut tashihi (Widerruf der Bestaetigung oder Berichtigung) mümkündür. Borçlunun açıkça haksız olarak verilen onaylara karşı iptal veya tashih hakkı mevcuttur. Avrupa İcra İlamı olarak onaylama, dilekçe yoluyla başlangıç mahkemesinde yapılacaktır. Mahkeme kararı ve maddi bir hata gerekçesi ile onay birbirinden farklı ise bir tashih söz konusu olmaktadır (md. 10 I a). Tashih ile ilgili hukuki çareye müracaat yolu, mahkeme kararının ve onayın birbirini desteklemediği durumları içindir. Şayet Tüzük’te düzenlenmiş şartlara aykırı olarak açık bir şekilde hataya yer verilmiş ise, iptal söz konusu olmaktadır (md. 10 I b). Onay "kesin bir şekilde haksız" olarak verilmişse, bu onay müracaat üzerine iptal edilecektir; kesinlik sınırlaması dar bir yoruma işaret etmektedir (Rauscher/Pabst, 2006: 1511). Onaylama şartlarından birinin eksik olması halinde onay tamamen haksız olarak verilmiş olmaktadır (Stein, 2004: 679, 681).

Avrupa İcra İlamı olarak onaylanmış ilamın tashihi veya iptali konusunda başlangıç üye devletin hukuku yetkili kılınmıştır (md. 10 II). Bu

¹² EuGH Rs. C-7/98, Krombach/Bamberski 28.3.2000; I-1935, Rn. 12, 13, 14, 15, 35.

¹³ Kamu düzeninin bireyselleştirilmesi yolu mümkündür; 44/2001 numaralı Tüzük ile re’sen yapılacak kamu düzeni incelemesi borçlu tarafından hukuki çareye başvurulacak iki müracaat yolunu ortaya koymaktadır. Bu imkanlar şunlardır: Borçlu “bireysel itirazda bulunacak” ve “tenfizin ertelenmesi talebinde bulunacak”tır. Bu bireyselleştirme 44/2001 numaralı Tüzük’te belirlenmiştir. 44/2001 numaralı Tüzük’te de tenfiz kararına karşı kamu düzeni incelemesi, sadece müracaat yolu usulüne göre yapılmaktadır (44/2001 numaralı Tüzük madde 41, 43). 44/2001 numaralı Tüzük’e göre tanınmanın reddedilmesi için en önemli sebep, madde metnini 44/2001 numaralı Tüzük kapsamında incelediğimiz madde 34 II’dir: Usulüne uygun yapılmayan tebligat nedeniyle davalının dinlenmemesi. Bu koruma, Tüzük’te, yukarıda madde metnini incelemiş olduğumuz madde 6 fıkra I c’ de yazılı asgari hükümlerle sağlanmaktadır. Aynı husus 44/2001 numaralı Tüzük uyarınca, tenfiz davalarında yetki hükümlerinin incelenmesinin mümkün olduğu durumlarda geçerlidir; burada madde 6 fıkra I b ve d’ye göre benzeri korunma sağlanmalıdır.

durum, Tüzük'ün usul kuralları konusunda bir düzenleme getirmediği hallerde *lex fori*'nin uygulandığı genel prensibe uygundur.

Tüzük madde 11, Avrupa icra ilamının etkilerini başlangıç üye ülkenin kararının etkilerine bağlamaktadır; daha önce de değindiğimiz üzere Avrupa icra ilamının başka üye ülkelerde icra edilebilirliği başlangıç üye ülkedeki karardan daha ileri gidememektedir. Avrupa İcra İlamı olarak onaylama, sadece kararın tenfizi çerçevesindeki etkileri kapsamaktadır (md. 11). Avrupa icra ilamı etkileri ileri safhalarında da kararın başlangıç üye ülkedekine eşit olmalıdır; yani Avrupa icra ilamı kararın tüm değişen etkilerine de katılmaktadır (Komisyonun 09.02.2004 tarihli tasarısı); bu haliyle Avrupa icra ilamı kararın tüm kısıtlamalarını üstlenmektedir (Rauscher/Pabst, 2006: 1515).

V. Sonuç

Tüzük, Avrupa Medeni Usul Hukukunda temel bir perspektif değişimi olarak kabul edilmektedir (Coester-Waltjen, 2006: 47). Bu düzenleme ile birlikte, İHAS madde 6, Adil yargılanma hakkı uyarınca, alacaklının etkin cebri icra hakkı kuvvetlendirilecektir (Staudinger, 2006: 14; Hess, B., 2005: 540, 545). Tüzükte özellikle belirtilen icra kararıdır; borçlu ilamsız takip usulünde itirazda bulunmazsa, bunun üzerine çıkarılacak olan icra kararı Avrupa İcra İlamı olarak onaylanabilmektedir.

Tüzük, icra takip işlemi için icranın uygulanacağı üye ülkedeki hukukunu geçerli kılmaktadır. Avrupa İcra İlamı olarak onaylanmış kararın, icranın yapılacağı üye ülkede, bu ülkede verilen bir kararla aynı şartlarda icra edileceğini Tüzük'te açıkça belirtmektedir (Komisyonun 09.02.2004 tarihli tasarısı).

Tüzük'teki amaç, icra üye ülkesinde her tür gecikmeyi engellemek ve bunun için, her ne kadar bu husus icra üye ülkesindeki hakime başlangıç üye ülkesindeki gereksinimleri bilme ve inceleme zorunluluğunu getirse de, başlangıç üye ülkesi hukukuna göre gereksinimleri (belgeleme işlemlerini) belirlemektir.

Alacaklı, icra takibatını, doğrudan icranın yapılacağı üye ülkenin mercilerinde yapabilmektedir. Tüzük'e göre icra takibi yapılmasının reddi mümkündür; onaylanan karar, daha önce verilen bir kararla uyuşmaması açısından reddedilebilir ve bunun üzerine Avrupa İcra İlamının icra edilmesi durdurulabilir.

Kaynakça:

- Coester-Waltjen, (2006). *Der Europäische Vollstreckungstitel – Bestandsaufnahme und kritische Bewertung, Festschrift für Tuğrul Ansay*, Netherland.
- Coester-Waltjen, (2003). *Einige Überlegungen zum künftigen europäischen Vollstreckungstitel, Festschrift für Kostas Beys*, Athen.
- Gerling, (2006). *Die Gleichstellung ausländischer mit inländischen Vollstreckungstiteln durch die Verordnung zur Einführung eines Europäischen Vollstreckungstitels für unbestrittene Forderungen- Im Vergleich zum bisherigen Recht und zur Rechtslage in den USA*, 1. Auflage, Frankfurt.
- Hess, B., (2005). *Die Konstitutionalisierung des Europäischen Privat- und Verfahrensrechts*, JZ.
- Hess, B., (2002). *Neues deutsches und europäisches Zustellungsrecht*, NJW.
- Hök, (2005). *Der Europäische Vollstreckungstitel für unbestrittene Forderungen, Zeitschrift für die Anwaltspraxis*.
- Hüßtege, (2004). *Braucht die Verordnung über den europäischen Vollstreckungstitel eine ordre-public-Klausel? Festschrift für Erik Jayme*, München.
- Kohler, (2004). “*Von der EuGVVO zum Europäischen Vollstreckungstitel - Entwicklungen und Tendenzen im Recht der Anerkennung und Vollstreckung ausländischer Entscheidungen*”. Reichelt/Rechberger, (2004). *Europäisches Kollisionsrecht, Anwendbares Recht, Gerichtliche Zuständigkeit, Vollstreckung von Entscheidungen im Binnenmarkt*, Wien.
- Kropholler, (2005). *Europäisches Zivilprozeßrecht, Kommentar zu EuGVO, Lugano-Übereinkommen und Europäischem Vollstreckungstitel*, 8., völlig neuarbeitete und erweiterte Auflage, Frankfurt a.M.
- Mankowski, (2004). *Entwicklungen im Internationalen Privat- und Prozessrecht 2003/2004: RIW Teil II*.
- Pletsch, (2005). *Der Europäische Vollstreckungstitel für unbestrittene Forderungen im Jahre 2005, Forum Familienrecht 5/2005*; s. 180–183.
- Rauscher, (2004). *Zivilverfahrensrecht: Der Europäische Vollstreckungstitel für unbestrittene Forderungen*, GPR.

- Rauscher/Pabst, (2006). "Verordnung (EG) Nr 805/2004 des Europäischen Parlaments und des Rates vom 21.04.2004 zur Einführung eines Europäischen Vollstreckungstitel für unbestrittene Forderungen". Rauscher, *Europäisches Zivilprozessrecht*, Band I-II, München.
- Rellermeyer, (2005). *Der Europäische Vollstreckungstitel für unbestrittene Forderungen*, Rpfleger.
- Schütze, (2005). *Deutsches Internationales Zivilprozessrecht unter Einschluss des Europäischen Zivilprozessrecht*, 2. völlig und bearbeitete Auflage, Berlin.
- Stadler, (2004). *Kritische Anmerkungen zum Europäischen Vollstreckungstitel*, RIW, s. 801-808.
- Stadler, (2004). *Das Europäische Zivilprozessrecht – Wie viel Beschleunigung verträgt Europa? - Kritisches zur Verordnung über den Europäischen Vollstreckungstitel und ihrer Grundidee*, IPRax, s. 2–11.
- Staudinger, (2006). "Verordnung (EG) Nr 44/2001 des Rates vom 22. Dezember 2000 über die gerichtliche Zuständigkeit und die Anerkennung und Vollstreckung von Entscheidungen in Zivil- und Handelssachen". Rauscher, *Europäisches Zivilprozessrecht, Kommentar*, Band I, München.
- Stein, (2004). *Der Europäische Vollstreckungstitel für unbestrittene Forderungen - Einstieg in den Ausstieg aus dem Exequaturverfahren bei Auslandsvollstreckung*, EuZW, s. 679-682.
- Stein, (2004). *Der Europäische Vollstreckungstitel für unbestrittene Forderungen tritt in Kraft - Aufruf zu einer nüchternen Betrachtung*, IPRax 2004, s. 181-191.
- Stolz, (2002). *Die ordre public-Klausel des EuGVÜ in der Rechtsprechung des EuGH*, JuS, s. 541-545.
- Taborowski, (2007). *Der Europäische Vollstreckungstitel für unbestrittene Forderungen – ein kurzer Überblick aus polnischer Sicht*, IPRax s. 250-256.
- Tarzia, (1996). *Aussichten für eine Harmonisierung des Zwangsvollstreckungsrecht in der Europäischen Union*, ZEuP, 4. Jahrgang, 1996/2, s. 231-242.
- Wagner, R., (2002). *Vom Brüsseler Übereinkommen über die Brüssel I-Verordnung zum Europäischen Vollstreckungstitel*, IPRax, s. 75-95.

- Wagner, R., (2005). *Die neue EG-Verordnung zum Europäischen Vollstreckungstitel*, IPRax, s. 189-199.
- Wagner, R., (2005). *Der Europäische Vollstreckungstitel*, NJW, s. 1157-1160.
- EuGH Rs 125/79 Denilauler/Couchet Freres 21.05.1980; 1553, Rn 8. Erişim: 04.04.2009. <http://www.euzpr.eu/eugh/10eugvu/eugvu-lsk.pdf>.
- EuGH Rs C-414/92 Solo Kleinmotoren GmbH/Emilio Boch 02.06.1994; I-2247; Rn 17. Erişim: 04.04.2009, <http://www.euzpr.eu/eugh/10eugvu/eugvu-lsk.pdf>.
- EuGH Rs C 260/97 Unibank A/S/ Christensen 17.06.1999; I-3724; Rn 15. Erişim: 04.04.2009, <http://www.euzpr.eu/eugh/10eugvu/eugvu-lsk.pdf>, s. 58.
- EuGH Rs. C-7/98 Krombach/Bamberski, 28.3.2000, I-1935, Rn. 12, 13, 14, 15, 35. Erişim 04.04.2009, <http://www.euzpr.eu/eugh/10eugvu/eugvu-lsk.pdf>.
- Komisyonun 09.02.2004 tarihli tasarısı; KOM (2004) 90. Erişim: 04.04.2009, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2004:098:0005:0007:DE:PDF>